Eduskunnan työ- ja elinkeinojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Työ- ja elinkeinojaosto keskiviikko 28.9.2016 klo 09:00 / HE 134/2016 vp / Asiantuntijapyyntö

ELY-KESKUSTEN JA TE-TOIMISTOJEN RESURSSIT (PL 32)

Eduskunnan työ- ja elinkeinojaosto on pyytänyt Suomen Yrittäjiltä asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitussa asiassa. Erityisesti näkemystä pyydettiin seuraaviin kysymyksiin:

- resurssien riittävyys ja mahdolliset kipupisteet
- uusille maakunnan liitoille siirrettävät TEM:n hallinnonalan tehtävät; riskikohdat

Resursseja kannattaa vahvistaa ulkoistamalla

Suomen Yrittäjien mielestä pääministeri Sipilän hallituksen strategisen ohjelman tavoitteet kannustaa työn nopeaan vastaanottamiseen, lyhentää työttömyysjaksoja, alentaa rakenteellista työttömyyttä ja säästää julkisia voimavaroja ovat luonnollisesti tärkeitä. Muutokset, jotka edesauttavat näiden tavoitteiden toteutumista, ovat yleisesti ottaen kannatettavia.

On tärkeää kehittää lainsäädäntöä suuntaan, joka edesauttaa nopeaa työllistymistä ja kannustaa aktiivisuuteen työttömyystilanteissa. Avainasemassa tältä osin on työpaikkasopimisen lisääminen ja työlainsäädännön joustavoittaminen. Hallituksen onkin uudistettava työmarkkinoita rohkeasti, jotta työllisyystilanne parantuisi.

Osa esitetyistä muutoksista, esimerkiksi työnhakijan haastattelun järjestäminen aina kolmen kuukauden yhdenjaksoisen työttömyyden välein, lisää TE-toimistojen työtaakkaa huomattavasti. Tämä nostaa esiin aiheellisen huolen TE-toimistojen resurssien riittävyydestä.

Haastattelujen ulkoistaminen osaksi yksityisille yrityksille on lähtökohtaisesti kannatettava uudistus ja voi omalta osaltaan parantaa työnhakijoiden työllistymistä esimerkiksi korkeakoulutettujen osalta. Katsomme, että asian jatkovalmistelussa tulisi kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota siihen, että niin haastatteluita suorittaville TE-toimistoille kuin myös yksityisille toimijoille luodaan selkeät insentiivit ja kannusteet siten, että niitä palkitaan nimenomaisesti onnistuneiden työllistymiseen johtavien tulosten, ei pelkästään suoritettujen haastatteluiden perusteella.

Rekrytointituen resurssit varmistettava

Rekrytointi on pk-yrityksille merkittävä prosessi, joka ei välttämättä toistu usein. Siksi on äärimmäisen tärkeää, että TE-toimistoissa varmistetaan yrittäjien palvelu. Jäsenyrityksistä saamamme palautteen perusteella tämä on toisinaan ongelma. Työttömien työnhakijoiden aktivoiminen haukkaa liian ison osan resursseista ja aktivointi määrittelee liiaksi työnantajille annettavaa palvelua. Käytännössä tämä voi näkyä esimerkiksi niin, että yrityksille ehdotetaan työnhakijoiksi henkilöitä, joiden osaaminen tai motivaatio eivät kohtaa avoinna olevan työpaikan vaatimuksia.

Jatkossa, myös maakuntauudistuksen yhteydessä, tulisi selkeyttää ja osin eriyttää työvoimahallinnon työnhakija- ja työnantajapalveluita. Pk-yrittäjille on tärkeää saada ammattitaitoista, luotettavaa ja nopeaa apua rekrytointiprosessissa. Työnhakijoiden kuntouttaminen tulee nähdä tästä erillisenä, ehkä enemmän sosiaalitoimeen liittyvänä prosessina.

Monituottajamalli hyvä tapa - yrityspalvelusetelit käyttöön

Suomen Yrittäjät kannattaa työ- ja elinkeinoministeriön peruslinjausta, jonka mukaan ELY-keskusten ja TE-toimistojen maakunnille siirtyviä tehtäviä toteutettaisiin jatkossa monituottajamallilla. Suomen Yrittäjät pitää hyvänä myös TEM:n aloittamaa kasvupalvelu- ja aluekehitysjärjestelmän uudistamista ja sen tavoitteita: palvelujen uudistaminen asiakaslähtöisiksi ja samalla normien ja säätelyjen purkaminen merkittävä purkaminen.

Hankintojen ja kilpailutusten ei kuitenkaan tulisi olla pääsääntöinen toimintatapa. Ensisijaisesti yritys- ja rekrytointipalveluissa tulisi hyödyntää palvelusetelijärjestelmän logiikkaa. Siinä palvelunjärjestäjä eli tuleva maakunta voi määritellä palvelun sisältöä ja rahoituksen suuruuden, mutta asiakas saa valita hänelle sopivan palvelutuottajan hyväksyttyjen palveluntuottajien joukosta. Tällainen ns. yrityspalveluseteli mahdollistaa mm. erikoistuneita palveluja ja pk-yritysten mukana olon myös yrityspalvelujen tuottajina.

Lisäksi on tärkeää, että varmistetaan kuntien kehittämisyhtiöiden mahdollisuus toimia jatkossakin asiakasrajapinnassa kokoavana palveluluukkuna, jonka kautta yrittäjät ohjautuvat helposti esimerkiksi maakunnan yrityspalveluiden, investointitukien, Team Finlandin ja TEKESin palvelujen piirin.

Riskinä yritys- ja työvoimapalvelujen rahoitus

Nyt lausunnolla olevassa sote- ja maakuntauudistuksen lakipaketissa esitetään, että maakunta saa valtiolta yleiskatteellisen rahoituksen kaikki tehtäviensä hoitoon. Maakuntien itsehallinnon näkökulmasta se on perusteltua. Suomen Yrittäjien mielestä tässä on kuitenkin riskinä, että yritys- ja työvoimapalvelujen rahoitus kärsii sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannuksella. On äärimmäisen tärkeää, että tämä riski tiedostetaan TEM:n hallinnonalan tehtäviä maakunnille siirrettäessä. Elinvoiman ja aluekehittämisen merkityksen sisäistävä maakunta ymmärtää näiden palvelujen

merkityksen, mutta on tärkeää, että uudistuksessa luodaan maakunnille riittävät kannusteet huolehtia yrityksille suunnattujen palvelujen laadusta ja saatavuudesta.

Suomen Yrittäjät

Susanna Kallama
elinkeinoasioiden päällikkö